elcevap

7/12011
Ek cevap
SÜRELİDİR

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı :B.02.0.002/ 2150
Konu :

29.3./2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) TBMM Başk.nın, 15.02.2006 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/12011-18306/47025 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 23.02.2006 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-501-16/781 sayılı yazısı.
c) Adalet Bakanlığının, 07.03.2006 tarih ve B.03.0.KGM.0.00.00.03-375 sayılı yazısı.
d) 13.03.2006 tarih ve B.02.0.002/1582 sayılı yazımız.
e) Adalet Bakanlığının, 27.03.2006 tarih ve B.03.0.KGM.0.00.00.03-495 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Hakkı ÜLKÜ'nün Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği 7/12011 esas no'lu yazılı soru önergesine ilgi (d) yazımız ile cevap verilmişti, sözkonusu soru önergesi cevabına ek olarak Adalet Bakanlığından alınan ilgi (e) yazı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Ek: İlgi (e) yazı (4 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Adres : Başbakanlık Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı (Sn.Mehmet Ali ŞAHİN) Bakanlıklar/ANKARA
Telefon : (0 312) 413 73 22
Faks : (0 312) 419 15 45 – (0 312) 425 14 35
Ayrıntılı Bilgi İçin Telefon : (0 312) 419 16 48 M. DURMUŞOĞLU Özel Kalem Müdür Yardımcısı
e-posta : buro.mehmetalisahin@basbakanlik.gov.tr

7/12011

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.03-495 27/3/2006
Konu : Yazılı soru önergesi

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Mehmet Ali ŞAHİN)

İlgi: 27/02/2006 tarihli ve B.02.0.002/1256 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Hakkı Ülkü tarafından Sayın Başbakan'a yöneltilip Bakanlığınız koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip olunan 7/12011 Esas No.lu yazılı soru önergesinde yer alan ve Bakanlığımız görev alanına giren hususlara ilişkin cevapların bildirilmesine dair ilgi yazınız ve ekindeki soru önergesi incelenmiş olup, Bakanlığımızla ilgili cevaplar aşağıda sunulmuştur.

Bilindiği üzere, demokratik ülkelerde, yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağışıklıklar ve dokunulmazlıklar tanınmaktadır. Yasama meclisi üyelerini bu şekilde diğer vatandaşlardan farklı bir statüye tâbi tutmanın amacı, şüphesiz onları imtiyazlı ve hukukun üstünde bir grup haline getirmek değil, bu bağışıklıklarla sadece kamu yararının daha iyi gerçekleşmesidir.

Bu bağlamda; Anayasanın 83. maddesinde "yasama sorumsuzluğu" ve "yasama dokunulmazlığı" düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin birinci fıkrası, yasama sorumsuzluğunu düzenlemektedir. Buna göre, "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar."

Yasama sorumsuzluğunun amacı, milletvekillerinin Meclisteki söz hürriyetlerini korumaktadır. Sorumsuzluğun söz konusu olabilmesi için eylemin, "Meclis çalışmaları" sırasında ve oy, söz veya düşünce açıklaması yoluyla işlenmiş olması şarttır. "Meclis çalışmaları" deyimi, Meclisin sadece Genel Kurul toplantılarını değil, komisyon toplantılarını ve siyasî partilerin grup toplantılarını da kapsamaktadır. Hatta İçtüzük gereğince Ankara dışında da çalışmalar yapabilen meclis soruşturması ve meclis araştırması komisyonlarının bu çalışmalarında işlenen suçlar da, Meclis çalışmalarıyla ilgili olmaları nedeniyle yasama sorumsuzluğu kapsamına girer. Milletvekili, sorumsuzluk kapsamına giren bir eyleminden dolayı, milletvekilliği sıfatının sona ermesinden sonra da kovuşturma yapılamaz.

Anayasa, milletvekillerinin Mecliste ileri sürdükleri düşünceleri Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan da sorumlu tutulamayacaklarını belirtmiştir. 1961 Anayasasında da mevcut olan bu kural, günümüzde Meclis çalışmalarının ancak kamu oyuna duyurulmakla gerçek bir aleniyet kazanabileceği düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Ancak 1982 Anayasası bu konuda bir sınırlama getirmiş ve bir milletvekilinin sözlerinin Meclis dışında tekrarlanmasının ve açığa vurulmasının, o oturumu yöneten Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclis kararıyla yasaklanabileceğini belirtmiştir. Böyle bir karar alındığı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.03 ..../..../2006
Konu :

takdirde, milletvekili, bu söz ve düşünceleri Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu olacaktır.

Anayasanın söz konusu 83. maddesinin ikinci fıkrasında ise yasama dokunulmazlığı; "Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14. maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu hâlde yetkili makam, durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır." şeklinde düzenlenmiştir. Dokunulmazlığın bir sonucu olarak aynı maddenin üçüncü fıkrasında da, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçiminden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesinin, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılması öngörülmüştür.

Öte yandan, Anayasanın 129. maddesinin son fıkrasında; "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idarî merciin iznine bağlıdır." hükmü yer almaktadır.

Anayasanın söz konusu hükmü uyarınca memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili merciîler ve izlenecek usûl genel olarak 02/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunla düzenlenmiştir.

4483 sayılı Kanuna tâbi olan kamu görevlilerini;

1- Kamu iktisadi teşebbüslerinde görevli genel müdür ve yönetim kurulu üyeleri,

2- Valiler ve il genel meclisi üyeleri, il daimi encümeni üyeleri ile il özel idare müdürlüklerinde görevli memur ve kamu görevlileri,

3- İl ve ilçe belediye başkanları, büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye meclis üyeleri, bu belediyelerin diğer memur ve kamu görevlileri,

4- Köy muhtarları, yerel yönetim birliklerinin, birlik başkanı, birlik encümeni ve birlik meclis üyeleri,

5- Kolluk görevlilerinden polis, jandarma, çarşı ve mahalle bekçileri, sahil güvenlik personeli, orman muhafaza memurları, çiftçi mallarını koruma görevlileri,

6- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Telsiz Genel Müdürlüğü, Hudut ve Sahiller Genel Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Millî Piyango İdaresi Genel Müdürlüğünde görevli yönetici ve memurlar,

7- İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresinin Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyeleri, ile,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.03 ..../..../2006
Konu :

8- Kadro karşılık gösterilmek suretiyle çalıştırılan sözleşmeli personel,

şeklinde sıralamak mümkün olup, söz konusu kamu görevlileri hakkında, 4483 sayılı Kanuna göre işlem yapılmaktadır.

Ayrıca; 4483 sayılı Kanuna tâbi olmayan;

1- Hâkim ve Cumhuriyet savcıları hakkında, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda,

2- Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkanvekilleri, daire başkanları, üyeleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet savcıları hakkında 2797 sayılı Yargıtay Kanununda,

3- Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri hakkında 1600 sayılı Askerî Yargıtay Kanununda,

4- Askerî hâkimler ve askerî savcılar ile yardımcıları, adlî müşavirler, Askerî Adalet İşleri Başkanlığı ile Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarında bulunan askerî hâkimler hakkında 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununda,

5- Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticileri, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanları ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi memurları hakkında 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununda,

6- Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı, üyeleri ve personeli hakkında 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda,

7- Sayıştay Başkan ve üyeleri hakkında 832 sayılı Sayıştay Kanununda,

8- Danıştay Başkanı, Başsavcısı, Başsavcı vekilleri, daire başkanları ve üyeleri hakkında 2575 sayılı Danıştay Kanununda,

9- Kamu İhale Kurumu üyeleri ve Kurum personeli hakkında 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda,

10- Rekabet Kurulu Başkanı, üyeleri ve personeli hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununda,

11- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu üyeleri ve Kurum personeli hakkında 5411 sayılı Bankacılık Kanununda,

12- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunda görevli personel hakkında 4028 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda,

13- Avukatlar hakkında 1136 sayılı Avukatlık Kanununda,

14- Noterler hakkında 1512 sayılı Noterlik Kanununda

ve diğer kanunlarda özel soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler yer almaktadır.

7/1204

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.03 ..../..../2006
Konu :

Yukarıda zikredilen kanun hükümlerinin kaldırılıp kaldırılmaması konusunda Anayasanın 129. maddesinin son fıkrası hükmünde herhangi bir değişiklik yapılıp yapılmayacağı belirleyici rol oynayacaktır. Söz konusu değişikliğin, niteliği gereği Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasî parti temsilcilerinden oluşan Uzlaşma Komisyonunca yürütülmesinin daha uygun olacağı düşünülmekte olup, bu konuda istenecek her türlü hukukî ve teknik destek Bakanlığımızca sağlanacaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
TARİH : 28.3.2006
SAYI : 2150